

Regionalne zróżnicowanie jakości życia w 2018 r. Wyniki Badania spójności społecznej 2018¹

31.01.2019 r.

Odsetek osób zadowolonych z życia ogólnie rzecz biorąc

Wyniki cyklicznego Badania spójności społecznej wskazują, iż w 2018 r. w porównaniu z 2015 r. nastąpiła poprawa sytuacji materialnej gospodarstw domowych, w tym spadek ubóstwa. Wzrósł odsetek gospodarstw domowych zadowolonych nie tylko ze swoich warunków życia, ale także z życia ogólnie rzecz biorąc. Na podobnym co trzy lata temu poziomie, kształtował się wskaźnik zaufania do ludzi ogólnie rzecz biorąc, stanowiący miarę kapitału społecznego. Skala wojewódzkich zróżnicowań zależy od tego, jaki symptom jakości życia bierzemy pod uwagę. Przykładowo, z miejscowości zamieszkania najbardziej zadowoleni byli

mieszkańcy województw: małopolskiego, wielkopolskiego, podlaskiego i podkarpackiego (86-84%), najmniej mieszkańcy łódzkiego (71%). Natomiast największy odsetek zadowolonych z życia „ogólnie rzecz biorąc” wystąpił wśród mieszkańców województw: wielkopolskiego i pomorskiego (88-87%), a najmniejszy był udziałem mieszkańców lubelskiego i łódzkiego (76-77%).

W notatce zaprezentowane zostały podstawowe wyniki² zrealizowanego w pierwszej połowie 2018 r. Badania spójności społecznej, dotyczące kilku ważnych aspektów jakości życia. Przedstawione dla poszczególnych województw dane dotyczą nie tylko materialnych warunków życia, ale także jakości środowiska naturalnego i poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania, kapitału społecznego mierzonego poziomem zaufania do ludzi i instytucji oraz sfery życia religijnego i ogólnego zadowolenia z życia, traktowanego jako miara dobrobytu subiektywnego. Analizując wskaźniki obliczone dla poszczególnych województw, należy pamiętać, że dają one jedynie „uśredniony” obraz danego województwa, nie dostarczając informacji o jego wewnętrznym zróżnicowaniu. Różnice te, podobnie jak w skali całego kraju przebiegają m.in. na linii miasto-wieś, obszary centralne – obszary peryferyjne, a wśród miast zależą od ich wielkości i pełnionych funkcji.

SYTUACJA MATERIALNA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Prezentowane dane dotyczą dwóch aspektów szeroko pojmowanej sytuacji materialnej gospodarstw domowych, tj. sytuacji dochodowej oraz warunków życia, obrazujących możliwość zaspokojenia przez gospodarstwa domowe różnego rodzaju potrzeb. Dla zilustrowania, jaka część gospodarstw domowych znajduje się w relatywnie najgorszej sytuacji materialnej posłużono się dwoma wskaźnikami ubóstwa: wskaźnikiem relatywnego ubóstwa dochodowego oraz wskaźnikiem ubóstwa warunków życia. Oceny zasięgu dobrej sytuacji materialnej dokonano również w oparciu o dwa wskaźniki, tj. wskaźnik relatywnie wysokich dochodów oraz wskaźnik dobrych warunków życia.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych

Z badania wynika, że relatywnego ubóstwa dochodowego³ doświadczało w 2018 r. 13% gospodarstw domowych natomiast relatywnie wysokimi dochodami² (według przyjętego kryterium) dysponowało 15% gospodarstw domowych w kraju. W przypadku obu tych wskaźników, w porównaniu z 2015 r. zaobserwowano nieznaczny spadek ich wartości. Odsetek gospodarstw

¹ Reprezentacyjne Badanie spójności społecznej zostało przeprowadzone w dniach 05.02-30.05.2018 r. W badaniu wzięło udział ponad 14 tys. gospodarstw domowych. Odpowiedzi na pytania w kwestionariuszu indywidualnym udzieliło ponad 13 tys. osób w wieku 16 lat i więcej. Dane z roku 2015 pochodzą z poprzedniej edycji badania. Wyniki Badania spójności społecznej, podobnie jak wyniki wszystkich innych badań statystycznych prowadzonych metodą reprezentacyjną obarczone są błędem losowym wiążącym się z szacowaniem danych dla całej populacji na podstawie jedynie jej niewielkiej części, czyli wylosowanej próby gospodarstw domowych. Błąd losowy zależy m.in. od wielkości próby. Z tego powodu dane dla województw obarczone są większym błędem losowym niż dane dla całej Polski.

² Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

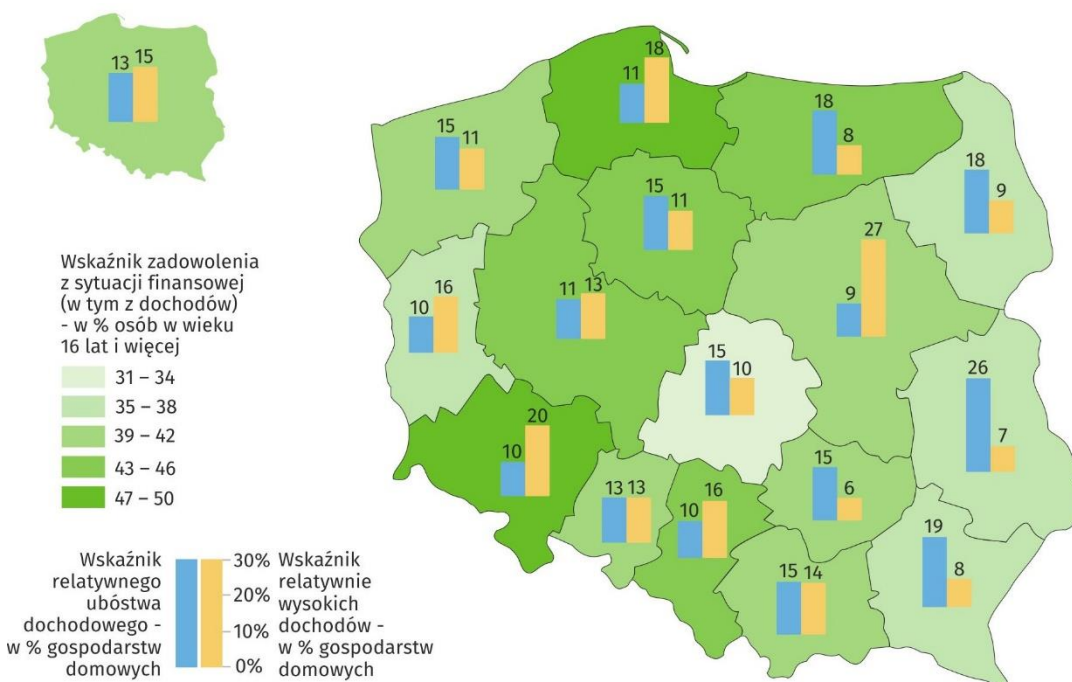
³ Definicja wskaźnika pod mapą 1.

ubogich zmniejszył się o ok. 1 p. proc., a odsetek gospodarstw o relatywnie wysokich dochodach o ok. 2 p. proc. Przy czym należy wziąć pod uwagę, że relatywnie niewielki spadek zarówno odsetka gospodarstw znajdujących się w relatywnie najlepszej, jak i najgorszej sytuacji dochodowej miał miejsce przy wyraźnie wyższym niż w 2015 r. poziomie granicy ubóstwa oraz granicy wysokich dochodów⁴.

Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych była wyraźnie zróżnicowana ze względu na miejsce zamieszkania, określone za pomocą klasy miejscowości zamieszkania. W największym stopniu ubóstwem dochodowym dotknięci byli mieszkańcy wsi (21%). W przypadku miast zasięg ubóstwa był tym większy, im mniejsze były miasta (od 5% w miastach liczących co najmniej 500 tys. mieszkańców do 13% w miastach poniżej 20 tys.). Odwrotną zależność zaobserwowano w przypadku wskaźnika wysokich dochodów. Największy odsetek gospodarstw o relatywnie wysokich dochodach odnotowano w miastach liczących co najmniej 500 tys. (35%), a najmniejszy na wsi (8%).

W zależności od województwa, zasięg relatywnego ubóstwa dochodowego wahał się od 9% do 26%. Najczęściej ubóstwem dochodowym były dotknięte gospodarstwa domowe w woj. lubelskim. Znacznie wyższy od średniej krajowej odsetek ubogich gospodarstw domowych odnotowano także w woj. podkarpackim, podlaskim i warmińsko-mazurskim (18-19%). Najrzadziej ubóstwa dochodowego doświadczały gospodarstwa domowe w woj. mazowieckim (9%). Wskaźniki niższe od średniej krajowej zaobserwowano jeszcze w województwach: śląskim, dolnośląskim, lubuskim, wielkopolskim i pomorskim (10-11%).

Mapa 1. Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

W 2018 r. relatywnego ubóstwa dochodowego doświadczało 13% gospodarstw domowych w kraju. Ubóstwo dochodowe najczęściej dotyczyło gospodarstwa domowe w woj. lubelskim (26% gospodarstw), a najrzadziej w woj. mazowieckim (9%).

Wskaźnik ubóstwa dochodowego - % gospodarstw domowych, w których miesięczny dochód, jakim dysponowało gospodarstwo domowe w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, był niższy od wartości uznanej za granicę ubóstwa. Granicę tę ustalono na poziomie 60% mediany dochodu ogółu gospodarstw domowych w kraju. W obliczeniach wzięto pod uwagę tzw. dochody ekwiwalentne (wg. tzw. zmodyfikowanej skali OECD), czyli porównywalne między gospodarstwami o różnym składzie demograficznym. W 2018 r. granica ubóstwa dla gospodarstwa jednoosobowego wynosiła 1280 zł.

Wskaźnik wysokich dochodów - % gospodarstw domowych o relatywnie najwyższych dochodach, czyli takich których miesięczny dochód był wyższy niż 5/3 (ok. 167%) mediany dochodu ogółu gospodarstw domowych w kraju. Oznacza to dochód ok. 2,8 razy wyższy od przyjętej granicy ubóstwa. W obliczeniach wzięto pod uwagę tzw. dochody ekwiwalentne (wg. tzw. zmodyfikowanej skali OECD), czyli porównywalne między gospodarstwami o różnym składzie demograficznym. W 2018 r. granica wysokich dochodów dla gospodarstwa jednoosobowego wyniosła 3556 zł.

Relatywnie wysokie dochody były udziałem 15% gospodarstw domowych w skali kraju. Odsetek gospodarstw domowych o wysokich dochodach wahał się od 6% w woj. świętokrzyskim do 27% w woj. mazowieckim.

⁴ Dla przykładu - poziom relatywnej granicy ubóstwa dochodowego dla gospodarstwa jednoosobowego wzrósł z 1043 zł w 2015 r. do 1280 zł w 2018 r. (dochód miesięczny netto), natomiast granica relatywnie wysokich dochodów z 2897 zł w 2015 r. do 3556 zł w 2018 r.

Najwięcej gospodarstw domowych o relatywnie wysokich dochodach odnotowano w województwie mazowieckim (27%). Wartości wskaźnika powyżej średniej dla kraju zaobserwowano jeszcze w województwach: dolnośląskim (20%), pomorskim (18%) oraz śląskim i lubuskim (po 16%). Najniższe wartości tego wskaźnika odnotowano w województwach: świętokrzyskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim, podkarpackim oraz podlaskim (6-9%), a więc w województwach o wysokich wartościach stopy relatywnego ubóstwa dochodowego.

Uzupełnieniem obrazu zróżnicowania sytuacji dochodowej w oparciu o zaprezentowane powyżej tak zwane miary obiektywne, są dane dotyczące subiektywnych ocen gospodarstw domowych na temat własnej sytuacji finansowej. W pierwszej połowie 2018 r. ze swojej sytuacji finansowej, w tym z dochodów, zadowolonych było 42% mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej czyli o 5 p. proc więcej niż w 2015 r. Najrzadziej zadowoleni ze swojej sytuacji finansowej byli mieszkańcy województwa łódzkiego (33% zadowolonych) oraz województw podkarpackiego, lubelskiego i podlaskiego (36-37%). Najwyższe wartości wskaźnika zadowolenia z tego aspektu jakości życia zaobserwowano natomiast w województwach: dolnośląskim (48%), pomorskim (47%) i śląskim (46%).

Warunki życia gospodarstw domowych

Zgodnie z przyjętymi kryteriami, w 2018 r. ubóstwa warunków życia⁵ doświadczało 5% gospodarstw domowych w Polsce. W 2015 r. problem ten dotyczył 9% gospodarstw domowych. Dobrymi warunkami życia (czyli brakiem występowania jakiegokolwiek z 30 branych pod uwagę symptomów złych warunków życia⁶) charakteryzowało się w 2018 r. 27% gospodarstw czyli o 4 p. proc więcej niż w 2015 r.

Podobnie jak w przypadku złej sytuacji dochodowej, również w kontekście złych warunków życia najczęściej ubóstwa doświadczały mieszkańcy wsi, przy czym zróżnicowania pomiędzy poszczególnymi klasami miejscowości nie były aż tak wyraźne, jak w przypadku relatywnego ubóstwa dochodowego. W 2018 r. wskaźnik złych warunków życia osiągnął na wsi niecałe 6%, podczas gdy w największych miastach, liczących nie mniej niż 500 tys. mieszkańców było to 3%. We wszystkich pozostałych klasach miejscowości (tj. miastach poniżej 20 tys., 20-100 tys. oraz 100-500 tys. mieszkańców) wskaźnik ubóstwa warunków życia wyniósł ok. 5%.

Dobrymi warunkami życia najczęściej charakteryzowały się gospodarstwa domowe w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców oraz na wsi (29%). Najniższą wartość wskaźnik dobrych warunków życia osiągnął w grupie miast liczących co najmniej pół miliona mieszkańców (23%).

W 2018 r. najczęściej ubóstwem warunków życia dotknięte były gospodarstwa domowe w województwie łódzkim oraz lubuskim (7%), natomiast najrzadziej – w województwach wielkopolskim i dolnośląskim (2-3%). W pozostałych dwunastu województwach wskaźnik ubóstwa warunków życia kształtował się na poziomie 4-6%.

Najwyższe wartości wskaźnika dobrych warunków życia odnotowano w woj. wielkopolskim (35%) oraz pomorskim i podlaskim (po 33%). Stosunkowo najrzadziej taka sytuacja była obserwowana w województwach: łódzkim (20%) oraz śląskim i lubelskim (21-22%).

Zaobserwowanemu w 2018 r. – w porównaniu z 2015 r. – spadkowi ubóstwa warunków życia oraz wzrostowi odsetka gospodarstw domowych żyjących w dobrych warunkach, towarzyszył wzrost odsetka osób zadowolonych ze swoich materialnych warunków życia (poza dochodami, ocenianymi odrębnie). W pierwszej połowie 2018 r. zadowolenie ze swoich warunków życia wyraziło 63% osób w wieku 16 lat i więcej (wobec 57% w 2015 r.). Odsetek osób zadowolonych wynosił od 52% w woj. łódzkim, 59% w woj. lubelskim do 68-70% w województwach dolnośląskim, pomorskim i podlaskim.

Ubóstwa warunków życia doświadczało w 2018 r. 5% gospodarstw domowych w kraju. Najwyższy odsetek takich gospodarstw domowych odnotowano w woj. łódzkim i lubuskim (7%), a najniższy wśród gospodarstw domowych w woj. wielkopolskim i dolnośląskim (2-3%).

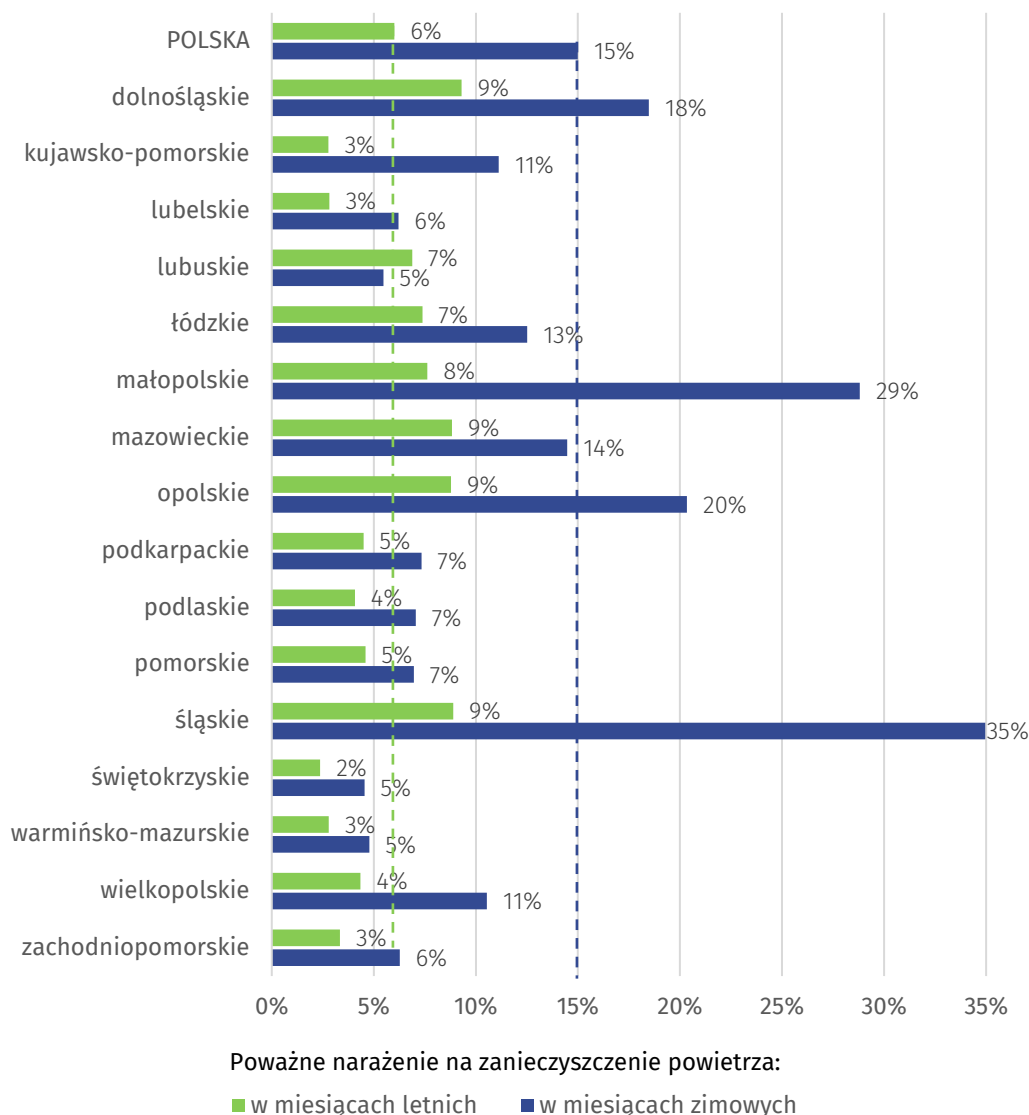
⁵ Definicja wskaźnika pod mapą 2.

⁶ Lista złych warunków życia została zawarta m.in. w informacji sygnałnej „Różne oblicza ubóstwa w Polsce w 2015 r. i 2018 r. na podstawie Badania spójności społecznej” dostępnej na stronie internetowej GUS

zjawisko to było najbardziej dotkliwie odczuwane w województwach dolnośląskim, mazowieckim, opolskim i śląskim (po 9% gospodarstw domowych), a najmniej dotkliwie – w woj. świętokrzyskim (2%) oraz kujawsko-pomorskim, lubelskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 3%).

Wykres 1. Poważne narażenie na zanieczyszczenia powietrza według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Prawie we wszystkich województwach gospodarstwa domowe czuły się bardziej narażone na zanieczyszczenie powietrza w miesiącach zimowych niż w miesiącach letnich. Wskaźnik obliczony dla okresu zimowego był najwyższy w woj. śląskim (35% gospodarstw domowych) i małopolskim (29%), natomiast najniższy w woj. świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim i lubuskim (po 5%).

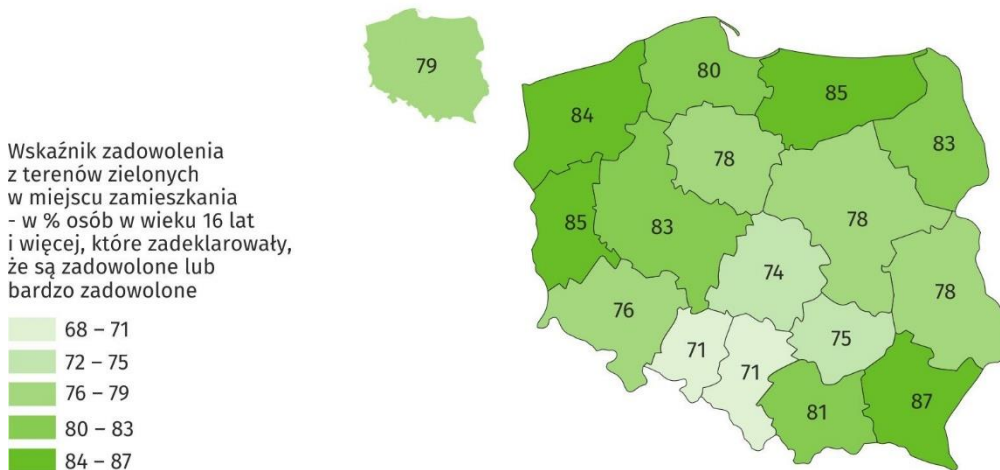
Wskaźnik narażenia na zanieczyszczenie powietrza w miesiącach letnich/w miesiącach zimowych – % gospodarstw domowych deklarujących, że w swoim miejscu zamieszkania są poważnie narażone na zanieczyszczenie powietrza (np. m.in.: miazg, pyły, kurz, zadymienie, opary, spaliny) w miesiącach letnich/w miesiącach zimowych.

Zadowolenie z terenów zielonych

W 2018 r. mieszkańcy Polski na ogół (79% osób w wieku 16 lat i więcej) byli zadowoleni (w tym bardzo zadowoleni) z terenów zielonych w swoim miejscu zamieszkania, przy czym mieszkańcy wsi byli z terenów zielonych bardziej zadowoleni (85%), niż mieszkańcy miast (75%). W miastach poziom tego wskaźnika był zróżnicowany, osiągając największą wartość (81%) w najmniejszych miastach, liczących poniżej 20 tys. mieszkańców. W pozostałych klasach miast wartość tego wskaźnika kształtowała się na poziomie 72-73%.

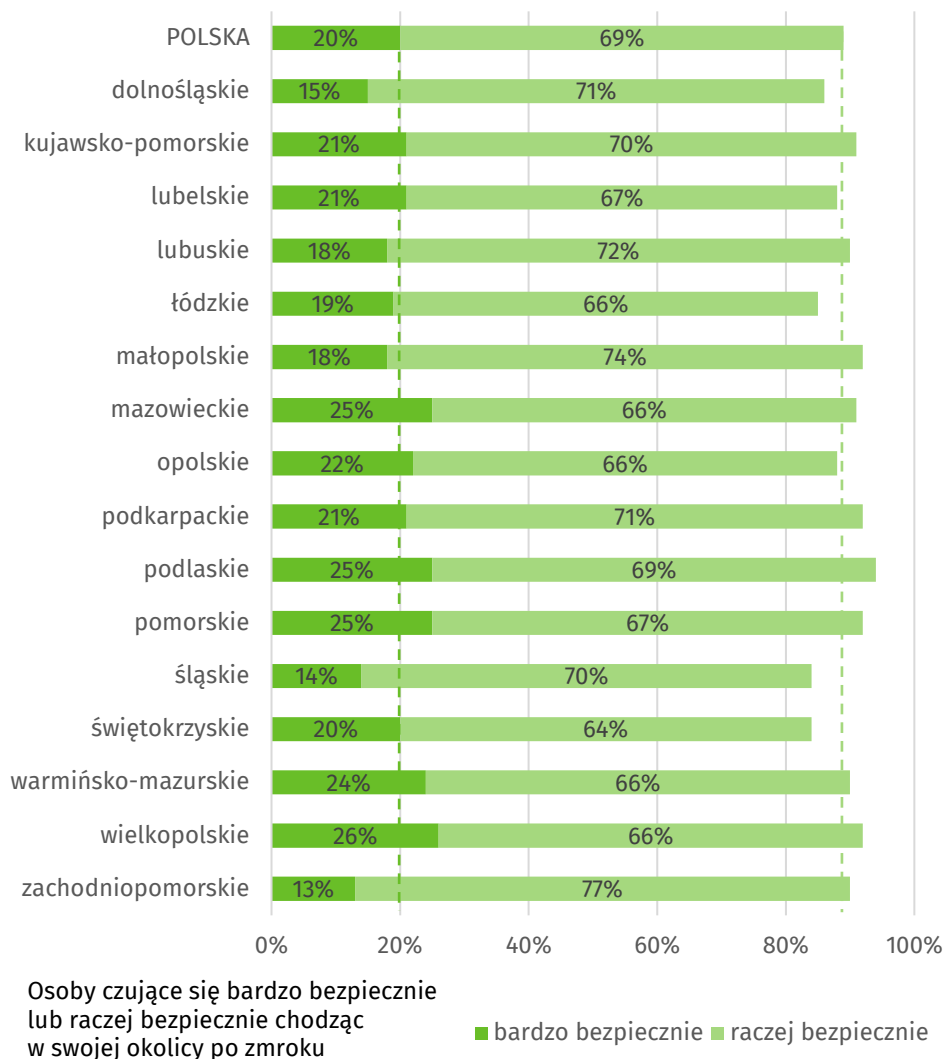
Różnice między województwami w poziomie zadowolenia z terenów zielonych w miejscu zamieszkania wynosiły do 16 p. proc. Najbardziej zadowoleni z terenów zielonych byli mieszkańcy woj. podkarpackiego (87%) oraz woj. lubuskiego i warmińsko-mazurskiego (po 85%), natomiast najmniej zadowoleni – mieszkańcy woj. opolskiego i śląskiego (po 71%) oraz woj. łódzkiego (74%).

Mapa 3. Zadowolenie z terenów zielonych według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania

Wykres 2. Poczucie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Wskaźnik poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania – % osób w wieku 16 lat i więcej, deklarujących, że czują się bardzo bezpiecznie lub raczej bezpiecznie chodząc samotnie w swojej okolicy po zmroku (jako okolicę rozumiemy obszar w obrębie 15 minutowego spaceru od miejsca zamieszkania).

Zdecydowana większość mieszkańców Polski czuła się w 2018 r. bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania. Wskaźnik poczucia bezpieczeństwa definiowany jako odsetek osób w wieku 16 lat i więcej deklarujących, że chodząc samotnie po zmroku w okolicy swojego miejsca zamieszkania czują się bardzo bezpiecznie lub raczej bezpiecznie wyniósł bowiem 89%. Wskaźnik ten wprawdzie pozostał na zbliżonym poziomie w stosunku do 2015 r. (88%), jednak o 4 p. proc. zmniejszył się odsetek mieszkańców czujących się bardzo bezpiecznie (z 24% w 2015 r. do 20% w 2018 r.).

Mieszkańcy wsi wychodząc z domu po zmroku czuli się w 2018 r. bardziej bezpiecznie (94% osób w wieku 16 lat i więcej czujących się bardzo bezpiecznie lub raczej bezpiecznie), niż mieszkańcy miast (86%). Poziom wskaźnika w miastach był jednak zróżnicowany, najniższy w miastach liczących od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców (83%), najwyższy w miastach liczących poniżej 20 tys. mieszkańców (91%).

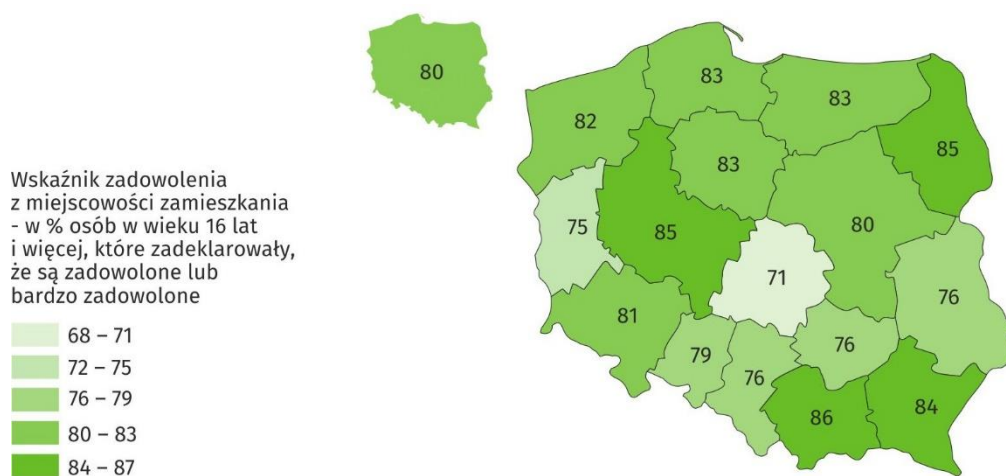
Różnice w wartości wskaźnika poczucia bezpieczeństwa pomiędzy województwami sięgały w 2018 r. 10 p. proc. Najbardziej bezpiecznie czuli się mieszkańcy woj. podlaskiego (94%) oraz województw: małopolskiego, mazowieckiego, pomorskiego i wielkopolskiego (po 92%), najmniej bezpiecznie natomiast - mieszkańcy woj. śląskiego (84%) oraz łódzkiego i świętokrzyskiego (po 85%).

Zadowolenie z miejscowości zamieszkania

W pierwszej połowie 2018 r. przeważająca część mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej (80%) była zadowolona (w tym bardzo zadowolona) z miejscowości, w której mieszka. W porównaniu z 2015 r. wartość wskaźnika zadowolenia z miejscowości zamieszkania wzrosła o 4 p. proc.

Bardziej zadowoleni ze swojej miejscowości byli mieszkańcy największych miast – co najmniej 500 tys. mieszkańców (83%) i wsi (82%), niż mieszkańcy pozostałych miast (78-79%).

Mapa 4. Zadowolenie z miejscowości zamieszkania według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej).

Ze swojej miejscowości zamieszkania w 2018 r. zadowolonych było 80% osób w wieku 16 lat i więcej. Najwyższy odsetek odnotowano w woj. małopolskim (86%), a najniższy w woj. łódzkim (71%).

Odsetek osób zadowolonych z miejscowości zamieszkania wahał się od 71% do 86%. Najbardziej zadowoleni ze swoich miejscowości byli mieszkańcy woj. małopolskiego (86%) oraz woj. podlaskiego i wielkopolskiego (po 85%), natomiast najmniej - osoby z województw: łódzkiego (71%) i lubuskiego (75%).

ZAUFAJNIE JAKO ELEMENT KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Ogólny poziom zaufania

Zaufanie jest często stosowaną miarą kapitału społecznego, a za jeden z podstawowych wskaźników w tym zakresie można uznać wskaźnik zaufania do ludzi ogólnie rzecz biorąc, nazywany także wskaźnikiem ogólnego zaufania. Wskaźnik ten zdefiniowany został jako odsetek osób w wieku 16 lat i więcej deklarujących, że zdecydowanie mają zaufanie lub raczej mają zaufanie do ludzi ogólnie rzecz biorąc. W pierwszej połowie 2018 r. takie ogólne zaufanie do ludzi miało prawie 80% mieszkańców Polski w wieku co najmniej 16 lat. W porównaniu z 2015 r. odsetek osób ufających ludziom ogólnie rzecz biorąc prawie się nie zmienił (wzrost o 1 p. proc.).

Ogólne zaufanie do ludzi nie różni się zbyt znacząco w miejscowościach pogrupowanych według liczby mieszkańców. Od średniej krajowej (80%) istotnie odróżniają się tylko mieszkańcy miast o liczbie ludności między 20 tys. a 100 tys., gdzie analizowany wskaźnik zaufania był najniższy i wyniósł 77%.

Najwyższymi odsetkami osób ufających ludziom ogólnie rzecz biorąc, charakteryzowały się województwa: podlaskie i podkarpackie (odpowiednio 86% i 84%) oraz opolskie i świętokrzyskie (po 83%), zaś najniższe wskaźniki zaufania ogólnego odnotowano w województwach warmińsko-mazurskim oraz śląskim (odpowiednio 75 i 76%).

Poziom zaufania ogólnego zależy zarówno od poziomu zaufania do różnych grup ludności, jak również od poziomu zaufania do różnego typu instytucji. Dla pełniejszego zilustrowania terytorialnych różnic w poziomie zaufania do ludzi i instytucji, zaprezentowano także dane dotyczące zaufania do sąsiadów i osób nieznanym, zaufania do władz lokalnych, zaufania do policji oraz do Kościoła Rzymskokatolickiego. Te dane należą do najbardziej związanych z warunkami lokalnymi oraz wyraźnie zróżnicowanych regionalnie.

Zaufanie do sąsiadów i nieznanym

Mieszkańcy Polski mają zaufanie głównie do osób, które znają osobiście. Prawie wszyscy ufają swojej najbliższej rodzinie (98%). Również zaufanie do przyjaciół i znajomych, a także do współpracowników jest bardzo rozpowszechnione – odsetki osób ufających utrzymują się na poziomie odpowiednio 94 i 82%. Nieco mniejsze, ale również zdecydowanie dominujące nad nieufnością jest zaufanie do sąsiadów. Odsetek osób ufających sąsiadom wyniósł w pierwszej połowie 2018 r. 75%.

Inaczej przedstawia się zaufanie do osób nieznanym. W pierwszej połowie 2018 r. nieznanym ufało tylko 34% osób w wieku 16 lat i więcej, podczas gdy 46% wyrażało mniej lub bardziej zdecydowaną nieufność.

W przypadku zaufania do sąsiadów zaobserwowano bardzo wyraźne zróżnicowanie ze względu na klasę miejscowości zamieszkania. Na wsi sąsiadom ufało 83%, a w miastach – 71% osób. Najniższy odsetek osób ufających sąsiadom odnotowano w grupie miast największych: 100-500 tys. oraz co najmniej pół miliona mieszkańców (68-69% osób). W miastach do 20 tys. mieszkańców sąsiadom ufało 75% osób.

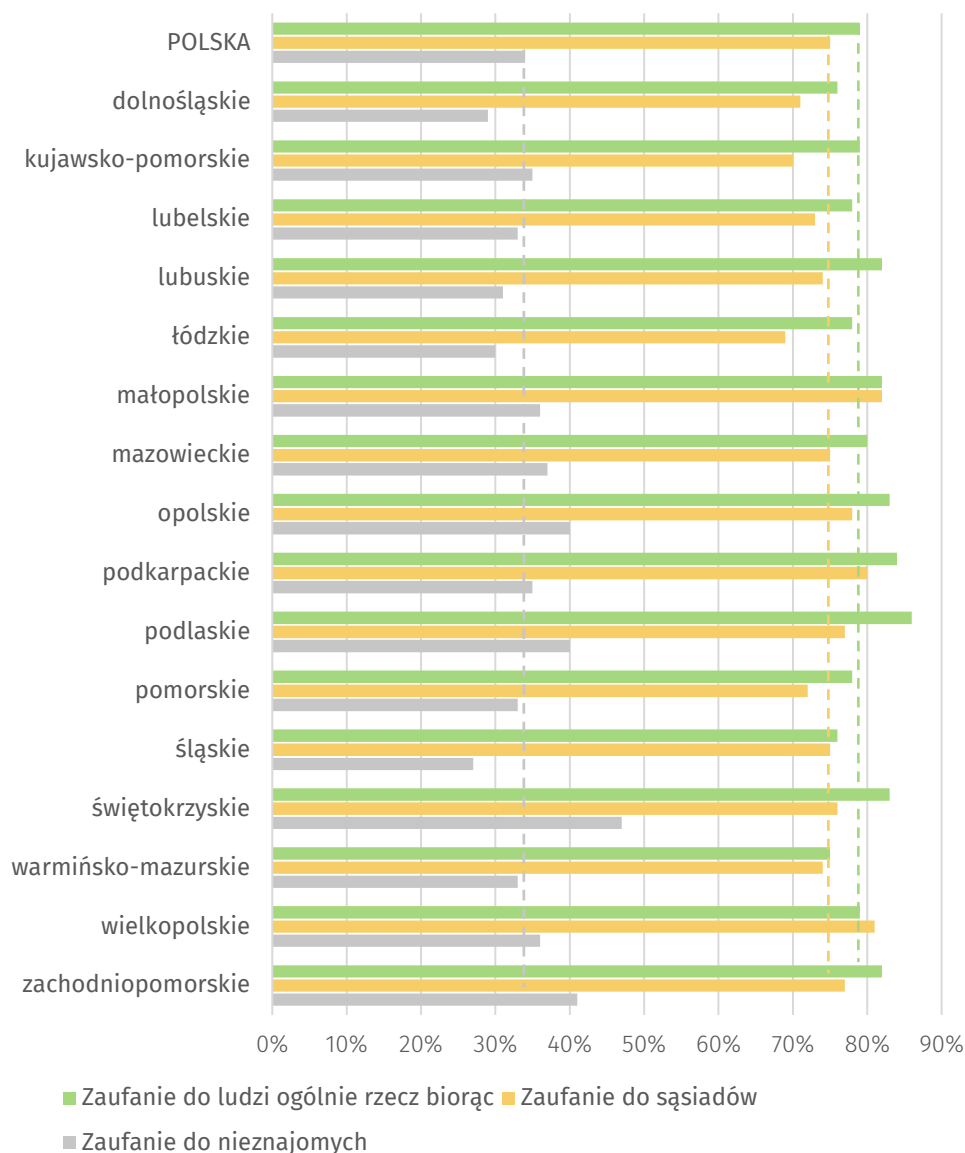
W zależności od województwa sąsiadom ufało od 69% do 82% osób. Korzystnie pod tym względem wyróżniły się województwa małopolskie, wielkopolskie, podkarpackie i opolskie (odsetek ufających od 78% do 82%), zaś relatywnie małe zaufanie do sąsiadów odnotowano w łódzkim, kujawsko-pomorskim, dolnośląskim i pomorskim (od 69% do 72%).

Wobec nieznanym najmniej ufni byli mieszkańcy średniej wielkości miast (w miastach od 20 tys. do 100 tys. nieznanym ufało tylko 29% osób). Najwyższe wskaźniki zaufania do nieznanym odnotowano zaś wśród mieszkańców wsi oraz miast co najmniej półmilionowych (odpowiednio 37% i 36%).

Najczęściej osobom nieznanym ufali mieszkańcy województw: świętokrzyskiego, zachodniopomorskiego, podlaskiego i opolskiego (odsetek ufających od 40% do 47%). Najniższy poziom zaufania do nieznanym odnotowano natomiast w województwach: śląskim, dolnośląskim i łódzkim (od 27 do 30%). Województwa podlaskie i opolskie charakteryzowały się wysokim poziomem zaufania zarówno do nieznanym jak i do sąsiadów.

Wykres 3. Ogólne zaufanie do ludzi oraz zaufanie do sąsiadów i do nieznanym według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Prawie 80% osób w wieku 16 lat i więcej zadeklarowało, że zdecydowanie ufa lub raczej ufa ludziom ogólnie rzecz biorąc.

Wysokim zaufaniem do ludzi ogólnie rzecz biorąc, do sąsiadów i do nieznanym wyróżniają się województwa: świętokrzyskie, podlaskie, opolskie i podkarpackie.

Zaufanie do władz lokalnych, policji i Kościoła Rzymskokatolickiego

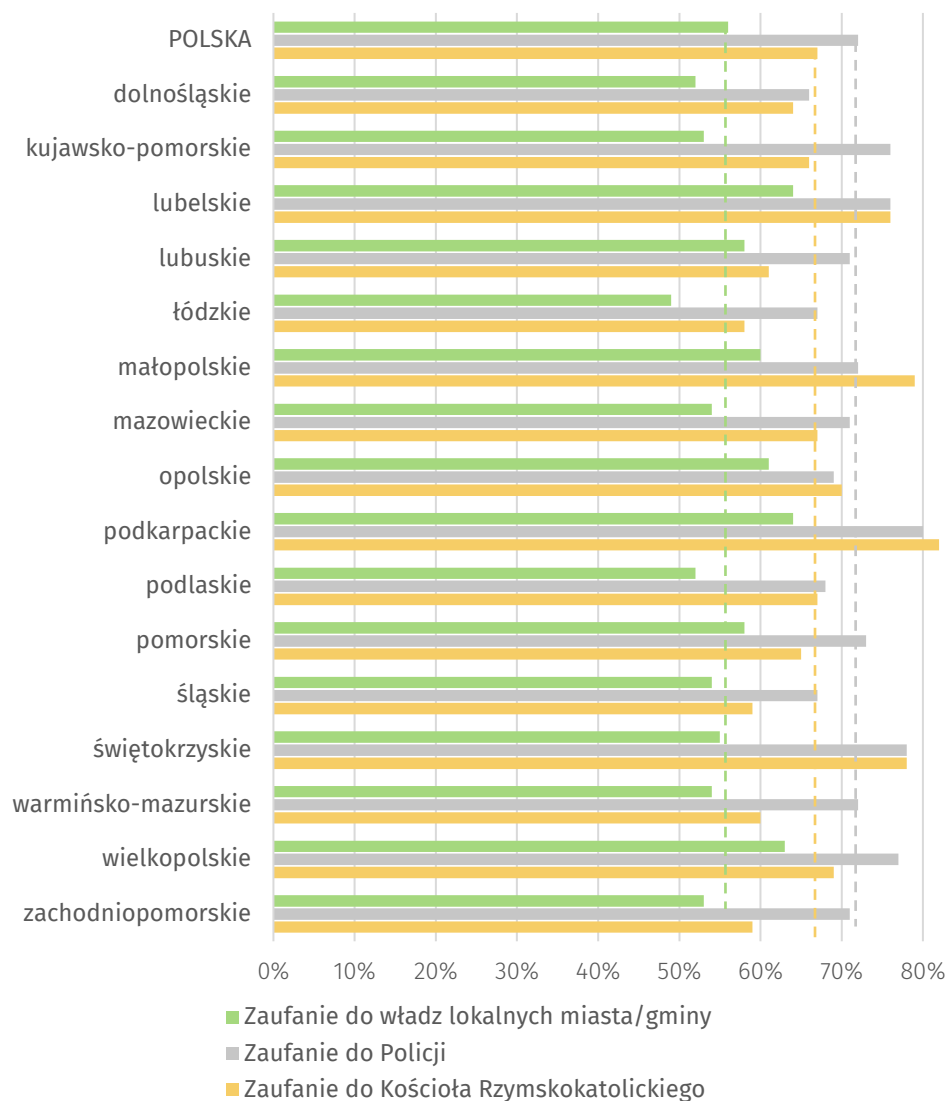
W pierwszej połowie 2018 r. swoim władzom lokalnym ufała ponad połowa (56%) mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej, przy czym poziom tego zaufania był silnie zróżnicowany ze względu na wielkość miejscowości. Władzom lokalnym ufało prawie 64% mieszkańców wsi, natomiast w miastach odsetek mieszkańców ufających swoim władzom lokalnym był znacznie mniejszy i malał wraz ze wzrostem wielkości miast – od 58% w miastach poniżej 20 tys. do 45% w miastach co najmniej półmilionowych.

Największe wskaźniki zaufania do władz lokalnych odnotowano w województwach podkarpackim, lubelskim i wielkopolskim (63-64%), zaś najmniejsze – w łódzkim, podlaskim i dolnośląskim (49-52%).

Policja cieszyła się zaufaniem 72% osób. Największe zaufanie do policji mieli mieszkańcy wsi (76%). W miastach było ono mniej powszechne (69%), a najmniej ufali policji mieszkańcy największych miast (67%).

Różnice w poziomie zaufania do policji sięgały między województwami 14 p. proc. Najwyższe odsetki osób ufających policji stwierdzono w województwach: podkarpackim, świętokrzyskim, wielkopolskim, lubelskim i kujawsko-pomorskim (76-80%), zaś najmniejsze – w dolnośląskim, łódzkim i śląskim (66-67%).

Wykres 4. Zaufanie do policji, Kościoła i władz lokalnych według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Wysokie zaufanie do władz lokalnych, Kościoła i policji odnotowano w województwach: podkarpackim, lubelskim i wielkopolskim.

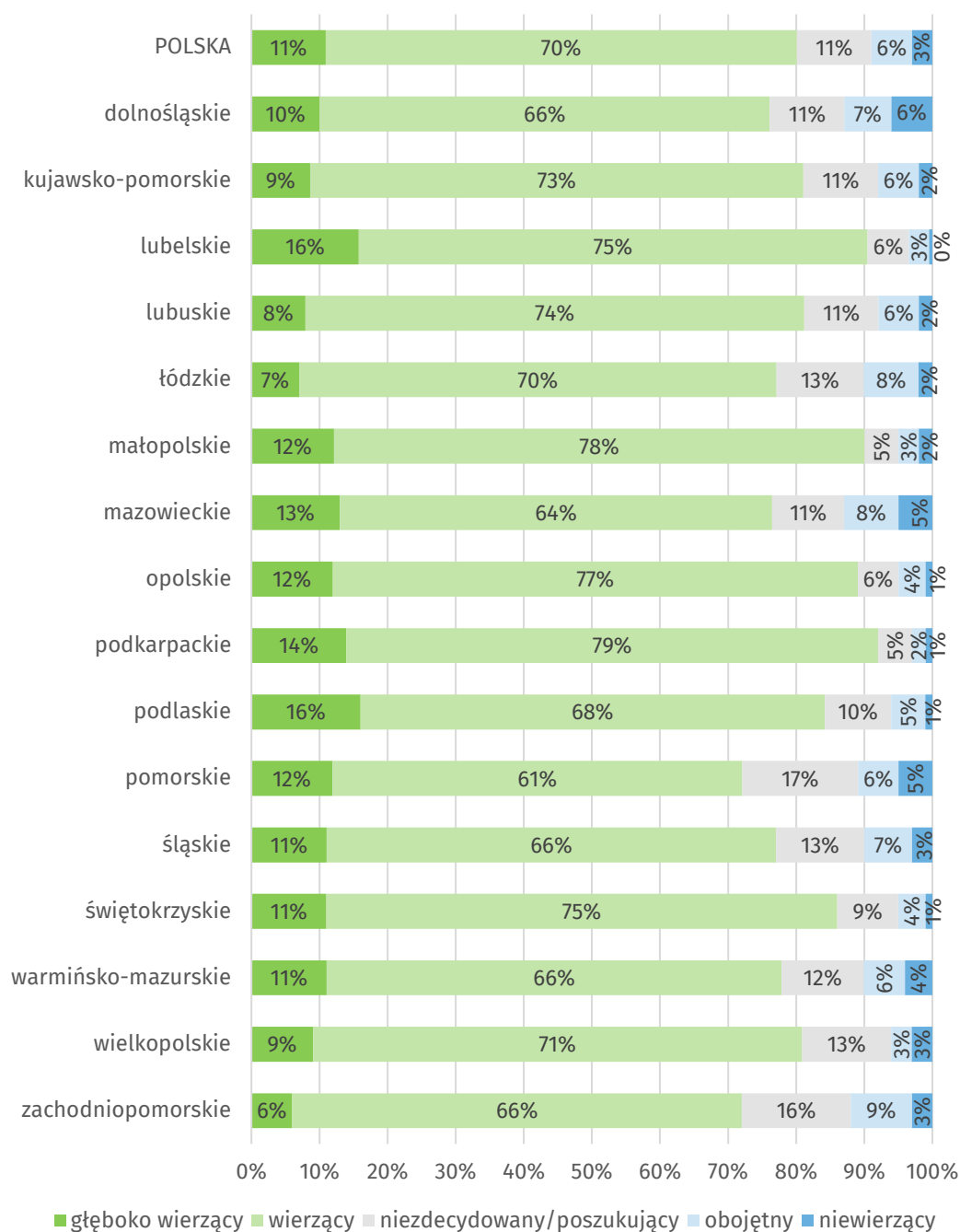
Największe zróżnicowanie zaufania ze względu na typ miejscowości zamieszkania stwierdzono w przypadku zaufania do Kościoła Rzymskokatolickiego. W 2018 r. w skali całego kraju Kościołowi ufało 67% osób. Na wsi Kościół darzyło zaufaniem prawie 79% mieszkańców. W miastach wskaźnik ten był znacznie mniejszy (60%) i jego wartość spadała wraz ze wzrostem wielkości miasta osiągając 51% w miastach co najmniej półmilionowych.

Różnice w poziomie zaufania do Kościoła Rzymskokatolickiego między województwami wynosiły do 24 p. proc. Największe zaufanie do Kościoła odnotowano w województwach: podkarpackim, małopolskim, świętokrzyskim i lubelskim (76-82%), zaś najmniejsze – w łódzkim, śląskim, zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim oraz lubuskim (58-61%).

STOSUNEK DO WIARY RELIGIJNEJ

Wiara religijna stanowić może istotny czynnik wpływający nie tylko na jakość życia poszczególnych osób, ale ma także wpływ na kształtowane relacji społecznych. Deklaracja o stosunku do wiary religijnej, nazywana globalnym wyznaniem wiary, jest jedną z najczęściej stosowanych w statystyce miar religijności. Jak wykazały wyniki badania, w pierwszej połowie 2018 r. 81% mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej zadeklarowało się jako osoby wierzące w tym 11% osób określiło siebie jako głęboko wierzące. Kolejną grupę tworzą osoby niezdecydowane, ale przywiązane do tradycji religijnej lub poszukujące (11%). Osoby obojętne wobec wiary stanowią niecałe 6%, a osoby niewierzące – 3% analizowanej populacji. Z Badania spójności społecznej wynika, że pomiędzy rokiem 2015 a 2018 nie nastąpiły istotne zmiany w globalnym wyznaniu wiary mieszkańców Polski, choć wystąpił niewielki (nieco ponad 1 p. proc.) spadek odsetka osób niezdecydowanych lub poszukujących.

Wykres 5. Stosunek do wiary religijnej^a według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

a Na podstawie odpowiedzi na pytanie: „Która z wymienionych odpowiedzi najlepiej oddaje Pana/Pani stosunek do wiary?”

Stosunek do wiary mieszkańców Polski jest zróżnicowany w zależności od wielkości miejscowości zamieszkania. Najwyższy odsetek osób wierzących (głęboko wierzący i wierzący) odnotowano wśród mieszkańców wsi (90%). Odsetek osób wierzących spada wraz z wielkością miejscowości zamieszkania, najniższy jest w miastach liczących 500 tys. ludności i więcej i wynosi 62%. Pozostałe deklaracje wyrażające stosunek do wiary (niezdecydowani, poszukujący, obojętni i niewierzący) rosną wraz z wielkością miejscowości zamieszkania. W największych miastach odnotowano najwyższe ich odsetki: 16% osób niezdecydowanych, ale związanych do tradycji religijnej/poszukujących (na wsi – 7%), 11% osób obojętnych religijnie (na wsi – 2%) oraz 10% niewierzących (na wsi – 1%).

Stosunek mieszkańców Polski do wiary jest zróżnicowany regionalnie. Najwyższe odsetki osób wierzących i głęboko wierzących odnotowano w trzech południowo-wschodnich województwach: małopolskim 90%, lubelskim 91% oraz w podkarpackim 93%. W sześciu województwach odsetek osób wierzących (deklaracje: wierzący i głęboko wierzący) mieści się w granicach 80-90%, zaś w siedmiu nie przekracza 80%. Najniższe odsetki odnotowano

W 2018 r. 81% mieszkańców Polski określiło się jako osoby wierzące albo głęboko wierzące, natomiast 3% – jako niewierzące. Odsetek osób wierzących i głęboko wierzących jest najwyższy w województwach południowo-wschodnich (pow. 90%), najniższy zaś w województwach północno-zachodnich (po 72%).

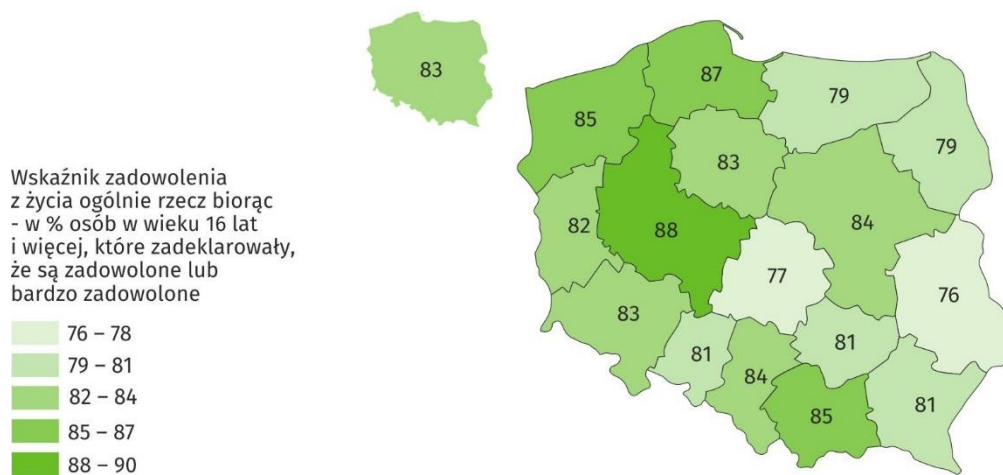
w województwach znajdujących się na północnym zachodzie Polski: zachodniopomorskim i pomorskim (po około 72%). Odsetek mieszkańców Polski, którzy określili swój stosunek do wiary jako niezdecydowani, ale przywiązani do tradycji religijnej albo poszukujący, kształtuje się na poziomie od 5 do 17%. Najniższe wartości zanotowano w woj. małopolskim i podkarpackim (po 5%), najwyższe zaś w pomorskim (17%) i zachodniopomorskim (16%). Osób obojętnych religijnie najwięcej zadeklarowało się w woj. zachodniopomorskim (9%) oraz łódzkim i mazowieckim (po 8%), najmniej zaś w woj. podkarpackim (2%) oraz lubelskim, małopolskim i wielkopolskim (po 3%). Odsetek mieszkańców Polski w wieku 16 lat i więcej, którzy uznali się za osoby niewierzące wynosił 3%. Największy odsetek niewierzących odnotowano w województwach z dużymi ośrodkami miejskimi: dolnośląskim (6%) oraz mazowieckim i pomorskim (po 5%). Najniższy odsetek niewierzących znajduje się w woj. lubelskim (poniżej 0,5%) oraz w woj. opolskim, podkarpackim, podlaskim i świętokrzyskim (po 1%).

ZADOWOLENIE Z ŻYCIA OGÓLNIEM RZECZ BIORĄC

Wskaźnik poziomu zadowolenia (satisfakcji) z życia ogólnie rzecz biorąc, należy do podstawowych i najczęściej stosowanych miar dobrobytu subiektywnego. Zakłada się bowiem, że oceniając poziom satysfakcji z własnego życia, dana osoba bierze pod uwagę wszystkie te jego aspekty, które uważa za istotne. W pierwszej połowie 2018 r. zadowolonych ze swojego życia ogólnie rzecz biorąc było 83% mieszkańców Polski w wieku co najmniej 16 lat, i jest to o 5 p. proc. więcej niż w 2015 r.

Nie zaobserwowano wyraźnych różnic w poziomie zadowolenia z życia pomiędzy poszczególnymi klasami miejscowości ze względu na ich wielkość. Najwyższy poziom zadowolenia odnotowano na wsiach i w miastach poniżej 20 tys. mieszkańców (po 84% osób zadowolonych). Najmniejszy – w miastach od 100 do 500 tys. oraz od 20 do 100 tys. mieszkańców (po 81%).

Mapa 5. Zadowolenie z życia ogólnie rzecz biorąc według województw (w % osób w wieku 16 lat i więcej)

Opracowanie merytoryczne:
**Departament Badań Społecznych
Wydział Badań i Analiz Jakości Życia
i Kapitału Społecznego
we współpracy z US Łódź
Anna Bieñkuńska**
Tel: 22 608 35 21
e-mail: a.bienkunska@stat.gov.pl

Rozpowszechnianie:
**Rzecznik Prasowy Prezesa GUS
Karolina Dawidziuk**
Tel: 22 608 34 75, 22 608 30 09
e-mail: rzecznik@stat.gov.pl

Wydział Współpracy z Mediami

tel.: 22 608 34 91, 22 608 38 04

faks: 22 608 38 86

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

www.stat.gov.pl

@GUS_STAT

@GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania

[Publikacja „Jakość życia w Polsce w 2015 r. Wyniki Badania spójności społecznej”](#)

[Publikacja „Terytorialne zróżnicowanie jakości życia w Polsce w 2015 r.”](#)

[Publikacja „Ubóstwo w Polsce w latach 2015 i 2016”](#)

[Folder „Jakość życia w Polsce edycja 2017”](#)

[Informacja sygnałna „Życie religijne w Polsce. Wyniki Badania spójności społecznej 2018 r.”](#)

[Informacja sygnałna „Wartości i zaufanie społeczne w Polsce w 2015 r.”](#)

[Informacja sygnałna „Postrzeganie ubóstwa i nierówności dochodowych w Polsce. Wyniki Badania spójności społecznej 2018 r.”](#)

[Informacja sygnałna „Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2017 r.”](#)

[Informacja sygnałna „Różne oblicza ubóstwa w Polsce w 2015 r. i 2018 r. na podstawie Badania spójności społecznej”](#)